

Policy för medelsförvaltning

Innehåll

Policy för medelsförvaltning	1
1 Inledning.....	3
1.1 Omfattning	3
1.2 Syfte	3
1.3 Målsättningar med finansverksamheten	3
2 Organisation och ansvarsfördelning.....	3
2.1 Ansvarsnivåer	3
2.2 Kommunfullmäktiges ansvar	4
2.3 Kommunstyrelsens ansvar	4
2.4 Kommunstyrelsens förvaltningsansvar	4
2.5 Bolagsstyrelser	4
3 Generella regler för kapitalförvaltning.....	4
3.1 Miljö och social hållbarhet.....	4
3.2 Riskhantering	5
3.3 Tillåtna ägandeformer	6
3.4 Uppföljning och rapportering.....	6
4 Likviditetsförvaltning.....	6
4.1 Allmänt om förvaltningen	6
4.2 Målsättning.....	7
4.2 Strategi, riskhantering och tillåtna placeringar	7
5 Pensionsmedelsförvaltning.....	7
5.1 Allmänt om förvaltningen	7
5.2 Målsättning.....	7
5.3 Strategi och riskhantering.....	8
5.4 Tillåtna tillgångsslag	8
5.5 Limiter för tillgångsslag	8
6 Upplåning.....	8

6.1 Skuldförvaltning.....	8
6.2 Risker i skuldportföljen.....	9
6.3 Leasing	9
7 Borgensåtagande	9
8 Intern kontroll.....	9
9 Rapportering och uppföljning	10

1 Inledning

1.1 Omfattning

Policy för medelsförvaltning i Kungsörs kommun utgör kommunfullmäktiges ramverk för finansverksamheten i kommunkoncernen och anger övergripande målsättningar och principer för finansverksamheten. De kommunala bolagens egna finanspolicyer måste harmoniera med kommunfullmäktiges ramverk. Bolagens styrelser ansvarar för att policyn efterlevs. Med kommunkoncernen avses i denna policy Kungsörs kommun och dess helägda bolag.

För att hantera finansverksamheten effektivt, ska kommunen samordna de finansiella frågorna för kommunkoncernen. Med finansverksamheten avses upplåning, utlåning, kommunal borgen, likviditetshantering, medelsplaceringar och finansiell riskhantering.

1.2 Syfte

Finansverksamheten ska bedrivas på ett betryggande sätt, i enlighet med gällande lagstiftning och EU-rättsliga principer. Enligt kommunallagen kapitel 8 § 2 och 3, ska kommunerna förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.

Vidare ska fullmäktige meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Syftet med finanspolicyen är att fastställa organisationens olika roller samt definiera de risker och regler som gäller vid finansiella placeringar och skuldförvaltning.

Policyen ska hållas uppdaterad både med hänsyn till aktuella förhållanden inom kommunen och med beaktande av utvecklingen på de finansiella marknaderna. Ett väl definierat regelverk är även ett hjälpmedel för dem som arbetar med medelsförvaltning i kommunkoncernen.

1.3 Målsättningar med finansverksamheten

Den övergripande målsättningen är att medverka till en god ekonomisk hushållning genom att

- säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital, samt tillgodose behovet av finansiering av långsiktiga investeringar samt pensionsåtagande,
- för samtliga kommunens placeringar ta hänsyn till miljö och social hållbarhet,
- till acceptabel risknivå eftersträva bästa möjliga finansnetto, och
- inom kommunkoncernen utnyttja stordriftsfördelar och effektivisera finansiering, kapitalflöden, likviditetshantering, betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster.

Inom kommunkoncernen finns det ett koncernkontosystem för samordning av betalningsflöden.

2 Organisation och ansvarsfördelning

2.1 Ansvarsnivåer

Följande ansvarsnivåer kan identifieras inom Kungsörs kommun:

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelsen
- Kommunstyrelsens förvaltning

- Bolagsstyrelser

2.2 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige fastställer finanspolicyn samt beslutar om ändringar i denna. Vidare beslutar fullmäktige om finansiella mål samt ramar för kommunkoncernens upplåning.

2.3 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är formell medelsförvaltare och beslutar om upplåning inom ramen för kommunfullmäktiges delegation. Vidare ska kommunstyrelsen bedöma behovet av att uppdatera denna policy.

2.4 Kommunstyrelsens förvaltningsansvar

Det är ekonomichefen vid kommunstyrelsens förvaltning som under kommunstyrelsen ansvarar för att:

1. Upprätta likviditetsplanering
2. Besluta om och hantera transaktioner i kapitalförvaltningen
3. Genomföra beslutad upplåning
4. Genomföra erforderliga upphandlingar inom det finansiella området
5. Tillse att finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för denna finanspolicy
6. Kommunstyrelsen erhåller fastställda rapporter om den finansiella utvecklingen och ställningen
7. Bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna
8. Utarbeta rutiner för intern kontroll av den finansiella verksamheten.

Vid alla finansiella transaktioner såsom upptagande av lån/placering av likvida medel m m ska kommunen företrädas av namngivna behöriga personer.

2.5 Bolagsstyrelser

Respektive styrelse för de kommunala bolagen har självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamhet i enlighet med fullmäktiges utsatta ramar, vilka framgår av denna policy. Styrelsen ska tillse att kommunstyrelseförvaltningens ekonomichef får information om sådant som har betydelse för likviditetsplaneringen i koncernen – exempelvis lånebehov och finansiell ställning.

3 Generella regler för kapitalförvaltning

3.1 Miljö och social hållbarhet

Kommunen har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete och miljö, som formuleras i FN-konventioner och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning.

Placeringar medges ej i företag vars omsättning till mer än 5 procent kommer från produktion eller försäljning av krigsmateriel, pornografi eller tobaks- och alkoholvaror. Placeringar medges inte heller i företag vars omsättning till mer än 5 procent kommer från utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är

inblandade i framställningen av fossila bränslen genom till exempel produktion och prospektering.

För att vidga hållbarhetsperspektivet i förvaltningen bör kommunen även använda sig av så kallad positiv screening som innebär att placeraren aktivt väljer in innehav istället för att välja bort. Kommunen ska sträva efter att göra placeringar i bolag som bidrar till att lösa klimatutmaningarna eller som främjar omställningen till ett hållbart samhälle. Dessa investeringar kan göras inom ramen för policy ovan men i de fall det rör sig om investeringar i påverkansfonder tillåts placeringarna avvika från dessa. Detta förutsätter dock att fonden är en uttalad påverkansfond som placerar i lösnings- eller omställningsbolag efter en tydlig investeringsprocess med regelbunden uppföljning. Max 10 % av totalportföljen tillåts placeras i denna fondtyp.

3.2 Riskhantering

Placeringar innebär som regel ett risktagande. Om kapitalförvaltningen är effektiv erhålls en ökad förväntad avkastning genom en höjd risknivå, och en lägre risk erhålls på bekostnad av en lägre förväntad avkastning.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå i respektive förvaltning genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver reglerar placeringspolicyn limiter för ett antal specifika finansiella risker enligt nedan.

Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av kommunens portföljer är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

Ränterisk

Ränterisk innebär att marknadsvärdet på räntebärande värdepapper faller när det allmänna ränteläget stiger, och omvänt. Ränterisken mäter portföljens exponering mot förändringar i marknadsräntan. Ränterisken hanteras genom portföljens duration och som beskriver hur känslig en tillgång är för ränteförändringar.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk innebär risken att aktiekurser utvecklas på ett, för portföljens värde, ofördelaktigt sätt. Aktiekursrisken minskas med hjälp av spridning på flera olika geografiska marknader.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken avser risken att ett innehav inte går att avyttra. Risken hanteras genom att portföljen har en god diversifiering avseende värdepapper och motparter, samt genom att handeln med icke börsnoterade värdepapper begränsas.

Kreditrisk

Kreditrisk i kapitalförvaltningen berör ränteplaceringar och definieras som risken för värdoförlust på grund av att en motpart (till exempel bank, kommun, företag) inte fullgör sina finansiella förpliktelser. Kreditrisk definieras som risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör. För att hantera denna risk ska placeringarna fördelas mellan olika emittenter (utgivare).

För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska ränteplaceringar göras genom placering i fonder. Dessa ska bestå av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning.

Transparens

Kommunens investeringar ska vara transparenta, vilket innebär att det ska vara tydligt mot vilket underliggande tillgångsslag investeringen är exponerad, samt att det vid varje tidpunkt ska vara möjligt att mäta den faktiska riskexponeringens storlek.

3.3 Tillåtna ägandeformer

Placering ska ske i värdepappersfonder. Fonderna ska ha Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd och ha en placeringsinriktning som överensstämmer med bestämmelserna i denna policy.

Derivatinstrument: Med derivatinstrument avses exempelvis optioner, terminer och swapavtal. Derivatinstrument får endast användas inom ramen för en värdepappersfond.

Blankning av enskilda värdepapper är ej tillåtet. Utlåning av innehavda värdepapper är ej tillåtet.

3.4 Uppföljning och rapportering

Det övergripande syftet är att informera kommunstyrelsen om förvaltningens resultat och exponering i relation till fastställda limiter. Samtliga personer och parter delaktiga i arbetet med medelsförvaltningen ska omedelbart rapportera till kommunstyrelsen om händelser som inte kan betraktas som normala i placeringsverksamheten.

Respektive medelsförvaltare ska en gång per månad lämna en rapport till kommunens ekonomiavdelning.

4 Likviditetsförvaltning

4.1 Allmänt om förvaltningen

Kommunens finansiella verksamhet ska bedrivas på ett effektivt och säkert sätt utan spekulativa inslag. Vid placering av kommunens likvida medel ska därför sådana former väljas att kraven på mycket lågt risktagande tillgodoses och att – med beaktande av detta – bästa möjliga förräntning eftersträvas.

Placeringarna ska tillfredsställa god betalningsberedskap till den del som kan förväntas utnyttjas på kort sikt. Det kapital som med säkerhet inte kommer att utnyttjas den närmaste 12-månadersperioden kan förvaltas med något längre löptider.

Kommunen ska upprätthålla en god betalningsförmåga genom att hålla en egen likviditetsreserv och/eller ha avtalade kreditlöften. I den mån överskottslikviditet uppstår utöver likviditetsreserven ska amortering av kommunens låneskuld tas i beaktning.

4.2 Målsättning

Syftet med förvaltningen av likvida medel är att hantera kommunens kortsiktiga likviditet med avseende på motparter, placeringar m m och säkerställa att kommunen uppfyller sina åtaganden.

Målsättningen med placeringsverksamheten är att uppnå en god avkastning på kort sikt, med givna begränsningar, och därmed förbättra kommunens finansiella situation. Utifrån detta är målet att generera en avkastning motsvarande värdeutvecklingen på statskuldväxlar +0,5%

4.2 Strategi, riskhantering och tillåtna placeringar

Kapitalet i likviditetsförvaltningen ska säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort sikt. Risken i likviditetsförvaltningen ska vara mycket låg givet den korta placeringshorisonten. Det säkerställs genom att:

- Placeringar endast får göras i räntefonder.
- Placeringar ska ha en god kreditvärdighet.
- Genomsnittlig räntebindningstid (duration) i likviditetsförvaltningen får maximalt vara 1,5 år.

Likvida medel får placeras i följande tillgångsslag:

- Likvida medel i svensk valuta
- Räntefonder Likvida medel definieras som medel på depåkonto, bankräkning och dagsinlåning.

5 Pensionsmedelsförvaltning

5.1 Allmänt om förvaltningen

Kommunen har möjlighet att sätta av medel för att hantera utmaningarna med kommunens pensionsåtagande. Avsatta medel har en långsiktig karaktär och ska i förvaltningen beakta kommunens behov av medel för pensionsutbetalningar för redan ingångna och kommande pensionsåtaganden.

Den upparbetade skulden för den förmånsbestämda ålderspensionen innebär framtida likviditetsbelastning. I stället för att höja resultatet eller låna till utbetalningarna, är målsättningen att avsätta likvida medel över tid för att minimera påverkan på nästa generation skattebetalare. Avkastningen i portföljen ska vara rimlig i förhållande till att kapitalet låses på lång sikt.

5.2 Målsättning

Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska belastningen från kommunens pensionsåtagande. För att uppnå detta bör en pensionsmedelsförvaltning byggas upp med hjälp av avsättningar och avkastning så att pensionsmedlen på sikt täcker hela pensionsskulden.

Efter att detta mål har nåtts kommer avkastningen från portföljen i kombination med en minskande pensionsskuld att skapa ett överskott av kapital relativt storleken på pensionsskulden. Detta överskott kan användas till uttag för att täcka likviditetsbehov hänförliga till pensionsåtagandet.

Mot bakgrund av ovanstående är en rimlig målsättning att kapitalförvaltningen ska ge en långsiktig avkastning på 3 % per år i reala termer, d v s justerat för inflation.

5.3 Strategi och riskhantering

Kommunen ska tillämpa en i huvudsak passiv strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid.

Strategin innebär att fördelningen mellan olika tillgångsslag inte aktivt förändras utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt.

Allokeringsförändringar görs primärt för att återställa fördelningen mellan de olika tillgångsslagen till den strategiska tillgångsfördelningen (portföljens normalfördelning).

Den strategiska tillgångsfördelningen är vald så att risken i portföljen inte ska bli allt för hög. Mot bakgrund av normalfördelningen bedöms nedsidesrisken i portföljen vid en kraftig börskrasch vara ca 20 %

5.4 Tillåtna tillgångsslag

Kapitalet i pensionsmedelsförvaltningen får placeras i följande tillgångsslag:

- Räntefonder
- Svenska och utländska aktiefonder
- Likvida medel i svensk valuta

5.5 Limiter för tillgångsslag

Fördelningen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar kommunens strategi i pensionsmedelsförvaltningen.

TILLGÅNGSSLAG			
	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	25%	50%	60%
Aktier	40%	50%	60%
- Varav svenska aktier	0%	25%	50%
- Varav utländska aktier	50%	75%	100%
Likvida medel	0%	0%	15%

6 Upplåning

6.1 Skuldförvaltning

I samband med beslut om årsbudget fastställer kommunfullmäktige storleken av långfristig upplåning för kommande budgetår.

Vid upplåning och skuldförvaltning är målsättningen att minimera ränte- och finansieringsrisker genom att sprida ränte- och kapitalförfallen i låneportföljen jämnt över tid och därmed skapa förutsättningar för stabila och förutsägbara räntekostnader.

Vid upplåning kan kommunkoncernen begära in anbud från olika långivare men företrädesvis sker all upplåning från Kommuninvest eftersom det numera oftast är mest ekonomiskt fördelaktigt. Villkoren ska dokumenteras.

Upplåning får ej ske för placering i syfte att uppnå räntevinster. För att begränsa finansierings- och ränterisken gäller följande:

Högst tillåtet ränte- respektive låneförfall inom en rullande 12-månaders period är 40 procent. Tillåtet intervall för genomsnittlig räntebindning och kapitalbindning ska vara 1,5 år-4,0 år.

Derivatinstrument får endast användas under förutsättning att det finns en underliggande position som ska räntesäkras t.ex. ett underliggande lån. För att hantera ränterisken är följande derivat tillåtna:

- Ränteswap (avtal om byte av räntebetalningar från rörlig till fast räntesats eller tvärt om).

6.2 Risker i skuldportföljen

Kommunkoncernen ska inte ta några valutarisker vid nyupplåning.

Refinansieringsrisk uppstår när lånen inte kan refinansieras, eller nya lån inte tas upp, vid önskad tidpunkt. Risken hanteras framför allt genom att lån i första hand tas upp från Kommuninvest. **Ränterisken** hanteras genom att ränteförfallet i skuldportföljen sprids över tid.

Med **kreditmarginalrisk** i skuldförvaltningen menas att räntenettet påverkas negativt av förändrade kreditmarginaler.

6.3 Leasing

Leasingavtal får endast ingås efter samråd med kommunens ekonomichef eller efter beslut i kommunstyrelsen.

7 Borgensåtagande

Kommunal borgen lämnas normalt endast till bolag ingående i kommunkoncernen. I undantagsfall kan borgen beviljas för andra låntagare.

För att möta lagkrav på konkurrensneutralitet och EU:s statsstödsregler ska borgensavgifterna för bolagen baseras på en modell och beräknas utifrån marknadsmässiga villkor där hänsyn tas till respektive bolags kreditvärdighet.

Borgensavgifterna ska uppdateras minst en gång per år. I kommunens årsredovisning ska en riskbedömning av borgensåtagandena redovisas.

8 Intern kontroll

Med intern kontroll avses i detta fall de kontrollmoment som ingår i löpande placerings- och finansieringsavslut.

För att upprätthålla god säkerhet och effektiva rutiner i finansarbetet krävs att handläggare respektive internkontrollfunktionerna hålls åtskilda. Det innebär att den som gör ett affärsavslut inte också ska bokföra och kontrollera affären.

Efter varje affärsavslut ska det omedelbart upprättas en intern handelsnota med uppgifter om själva transaktionen, belopp, datum, löptid, villkor, motpart, typ av placering m m.

Handelsnotan ska överlämnas till kassaenheten, som ska göra avstämning mellan placeringsbeslut och bankens/finansinstitutets avräkningsnota.

Alla avier och avräkningsnotor över finansiella transaktioner skickas direkt till kassaenheten och postöppnas där.

Banker och andra som kommunen gör finansiella affärer med ska informeras om:

- vilka som är behöriga att göra affärer i kommunens namn
- vilka befogenheter dessa har
- att avräkningsnotor skall adresseras direkt till kommunens kassaenhet

Överträdelser av policyn eller misstanke om oegentligheter i den finansiella verksamheten ska snarast rapporteras till kommunstyrelsens ordförande och kommunens revisorer.

9 Rapportering och uppföljning

För att ge kommunens ledning kontinuerlig information över medelsförvaltningens utveckling sker rapportering till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut. En finansrapport bör innehålla bl a följande information:

- Total låneskuld och outnyttjad lånelimit
- Låneskuld fördelad per motpart och instrument
- Förfalloprofil för lån och placeringar
- Avstämning mot riktlinjer i policyn
- Totala placeringar
- Placeringar fördelade per motpart och instrument